

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(Falun) Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postafakrekpénztári csekk száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 5, félévre 2,50, negyedévre 1,30 P.

Külküldire egész évre 10, félévre 5, negyedévre 2,60 P.

A FALU-GAZDASZÖVETSÉG GAZDA- ÉS SZÖVETKEZETI NAPJA SOPRONBAN

Szeretettel köszöntjük

a Falu-Gazdászövetség által Sopronba egybehívott gazda- és szövetkezeti nap közönségét, elsősorban gazdatársadalmát, amely honvédeink hősiességével, a földdel, elemekkel, növényi és állati kártevőkkel és ezernyi más nehézséggel harcolva mindannyiunk mindennapi kenyeréért.

A Falu-Gazdászövetség és annak hivatalos lapja, a VASÁRNAP ennek a szüntelen, évről-évre megismétlődő, a béke és alkotómunka fegyvereivel megívott gyönyörű harcnak az eredményesebb tételéért és azért dolgozik, hogy a harcokat — a föld népet — egészséges táborkba tömörítve, biztossá számukra a jól megérdemelt elismerést és megbecsülést. A sorozatosan rendezett gazda- és szövetkezeti napok célja tehát, hogy ennek a munkának a fontosságáról meggyőzze az egész ország egész földművelő társadalmát és annak minél nagyobb részét a közös érdekekért folyó munkában segítő társul nyerve meg. Mert valóban eredményes csak akkor lesz a föld népének örök harca, hogyha több tudással, nagyobb felkészültséggel áll mindenki a mezőgazdasági munka frontján; ha gazdasági erőit szövetkezetekbe, társadalmi erejét pedig az országos szervezetet jelentő Falu-Gazdászövetségbe, illetve az annak tagjaként működő gazdakörbe egyesíti. A föld népének ilyen módon megszervezett egyes tagjai között az állandó szellemi kapcsolatot a VASÁRNAP jelenti és tartja fenn.

Több tudás, jól kiépített szövetkezeti hálózat, erőteljes országos társadalmi szervezet adta gazdaöntudat azok az eszközök, amelyeket a gazda- és szövetkezeti napok előadói felkínálnak a föld népének. Abban az erős hitben, hogy — mint az eddig megtartott, a maihoz hasonló gazdamegyesüldülések nyomán is történt, — Sopron és környéke gazdatársadalmát is felismeri saját érdekeit és csatlakozik a nagy egységes gazdatáborhoz, újból meleg szeretettel és magyar

testvéri érzéssel üdvözljük a „legművesebb város”, a vármegye és vidéke földművelő népet.

A VASÁRNAP előző számaiban bejelentettük, hogy a Falu-Gazdászövetség folytatja az 1941-ben kezdeményezett, nagyszerű gazda- és szövetkezeti napok megrendezését és az ideig, első ilyen ünnepi megmozdulást Sopronban rendezti, május 10-16-ikán.

A soproni gazda- és szövetkezeti nap a soproni Magyar Közművelődés Házának pompás nagytermében lesz, d. e. 10 órakor. Az ünnepséget a Hegykői Dalárda a Magyar Hírszkegy előadásával vezeti be. Mayer János m. kir. titkos tanácsos, v. földművelésügyi miniszter, a Falu-Gazdászövetség elnököknek elnöki megnyitója után Czillinger József dr., Sopron vármegye alispánja mond üdvözlő

A budakörnyéki járás két hadiárva neveltetését vállalta el

A budakörnyéki járás dr. Gyenes István főszolgabíró elnöklése mellett megtartott tisztértekezleten behatóan foglalkozott a járás gazdaközönsége gazdaköri megszervezésének kérdésével. A tisztértekezleten, amelyen a Falu-Gazdászövetség képviselőiben Szekeres László dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, ügyvezető igazgató vett részt,

nagy elismeréssel emlékeztek meg a Szövetség neveltető munkásságáról és felkérték a Szövetséget, hogy a jövőben is tartson a gazdakörökben neveltető és a szövetkezeti gondolatot ismertető előadásokat. Egyhangúlag elhatározta a tisztértekezlet, hogy a járás valamennyi községét belépteti a Szövetségnek a Szövetségnek alakítására irányuló tevékenységét a legmesszebbmenő támogatásban részesíti.

A gesztési járás állásfoglalása a Falu-Gazdászövetség mellett

A gesztési szövetkezeti mintajáras közigazgatási tisztikara a napokban Komáromban, Kálmán Rudolf dr.-nak, a járás kiváló főszolgabírájának elnöklése mellett járási tisztértekezletet tartott, amelyen a Falu-Gazdászövetség képviselőiben Szekeres László dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, ügyvezető igazgató vett részt.

Kálmán Rudolf dr. főszolgabíró meleg szeretettel emlékezett

beszédet, majd Berezay János dr. m. kir. földművelésügyi államtitkár tartja meg ünnepi beszédét. Ezután Czettler Jenő dr. felsőházi tag, m. kir. titkos tanácsos, a Falu-Gazdászövetség díszelnöke „A gazdatársadalom és a szövetkezeti mozgalom” címmel, Gaes János pápai kamarás, országgyűlési képviselő pedig „Nemzetépítés és országrontás” címmel tart előadást.

A hozzászólások elhangzása után Szekeres László dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, a Falu-Gazdászövetség ügyvezető igazgatója terjeszti elő a határozati javaslatokat, majd a Hegykői Dalárda a Himnusz előadásával fejezi be a nagyszerűnek ígérkező gazda- és szövetkezeti napot.

A soproni gazda- és szövetkezeti nap iránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg és azon a szövetkezeti mozgalom és Sopron környéke közeletének számos vezető egyénisége vesz részt.

Elhatározta végül az értekezlet a járás kitűnő és népszerű főszolgabírájának, Gyenes István dr.-nak javaslatára, hogy 2 hadiárva neveltetéséről gondoskodik.

A budakörnyéki járás ezzel a határozatával példát mutat valamennyi közsületnek arra, hogy a hazafiasság fogalmának hogyan lehet és kell tartalmat adni.

„A Falu-Gazdászövetség minden erejével kívánságát támogatja.”

Szekeres László dr. ügyvezető igazgató változat ezután az időszaki kérdéseket és hangsúlyozta, hogy

a Falu-Gazdászövetség minden erejével kívánságát támogatja.

a nemzetépítés munkájából, a belső arcvonal megerősítésével és megszervezésével. Kifejtette, hogy ennek a célnak az elérésére a szövetkezeti gondolat kimélyítését tartja a legalkalmasabbnak.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után

a tisztértekezlet egyhangúlag elhatározta, hogy a járásnak a Falu-Gazdászövetségbe még be nem lépetti községeit is belépteti a Szövetségbe; hogy csatlakoztatja a Szövetséghez azokat a gazdaköröket, amelyek eddig még nem csatlakoztak a gazdakörök országos szervezetéhez; abban a néhány községben, ahol még nem alakult gazdakör, azok megalakítását elősegítik.

A kérdéshez hozzászólók, a járás nagynevű főszolgabírájával, dr. Kálmán Rudolfal az élükön, egybehangzóan lesegeztek, hogy a jegyzői kar a legmesszebbmenően támogatja a Szövetséget munkájában, örömmel véve tudomásul, hogy a Szövetség tisztviselői május hó folyamán a járás valamennyi községében megjelennek és előadásokat tartanak.

Táviratváltás a Kormányzó Úr és Hitler között

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága a május 1-iki német nemzeti ünnep alkalmából Hitler Adolf vezérnek és kancellárnak üdvözlő táviratot küldött, amelyre a vezér és kancellár a következő táviratban válaszolt:

„Szívből köszönöm Főméltóságodnak a német nép nemzeti ünnepe alkalmából saját nevében, valamint a magyar nép nevében kifejezésre juttatott baráti jókívánságokat. Köszönetem nyilvánításával egyidejűleg szívből kívánok a velünk fegyverbarátságban élő baráti magyar népnek boldog jövőndöt és jó egészséget Főméltóságodnak.

HITLER ADOLF.”

Felsőház

A felsőház május 7-én rövid ülést tartott, amelyen felolvasták a Kormányzó Urnak az országgyűlést elnapoló legfelsőbb keziratát. A felsőház tagjai nagy lelkesedéssel, hosszasan ünnepelték a Kormányzó Urat.

Munkatáborba küldik és internálják a háborús élet élősdjeit

Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter a Magyar Távirati Iroda munkatársával a következőket közölte a nyilvánosság számára:

— Az ország lakosságának színe-java és számbelileg túlnyomó nagy része a katonai munkálatok és a polgári munka frontján egyaránt elismerésre méltóan teljesíti kötelességeit és viseli azokat a nehézségeket és korlátozásokat, amelyeket a nemzeti erőfeszítés reá rótt.

— Annál feltűnőbb és visszataszítóbb, hogy — különösen itt a fővárosban — különböző társadalmi rétegek egyes csoportjai léha életmódjukkal súlyosan vétenek az idők komolyságához mért magatartás követelményei ellen.

— Kávéházakban, szállodák halljaiban, mulatókban, egyéb nyilvános helyiségekben és helyeken fel-felbukkannak a háborús élet parazitái, szórják a joggal vagy jogtalanul szerzett jövedelmüket, hangoskodásukat és viselkedésüket nemcsak kihívják minden jórészt ember bírálatát, de súlyosan károsítják a mindenkeftél szükséges áldozatot és komoly közszellemet.

— Ennek a megotránkoztató állapotnak immár erővel kézzel véget kell vetni. Elrendelem, hogy

a magyar királyi rendőrség az érintett helyeken és helyiségekben sorozatos razziákot igazoltasson mindenkit — nőket és férfakat egyaránt — akik viselkedésével nemkívánatos feltűnést kel-

— A munkatáborok és internál-táborok alkalmas eszközök lesznek annak a célnak elérésére, hogy ezek az elemek bekacsoltassanak a közös munkába és ráébredjenek a vészterhes idők mindenkivel szemben támasztott követelményeire. Egyben utasítást kapott a rendőrség arra is, hogy a magán-házakban itt-ott előforduló megotránkoztató mulatozásokat és dorbézolásokat méltassa kellő figyelemre.

*

A magyar falvak népe, amelynek sem ideje, sem pénze, de alkalma sincs a fentiekben vázolt izléstelen kilengésekre, csak köszönettel és elégtétellel veszi tudomásul a belügyminiszternek kilátásba helyezett erővel intézkedéseit. Valóban itt az ideje, hogy mőésre tanítsák azokat, akik dorbézolnak akkor, amikor az ország népének egyik része hareol, másik része pedig a haza hőseiért aggódva, megfeszített erővel dolgozik.

December 31-ig korlátozták a ruha- és fehérnemű vásárlását

A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki a textilárak kiszolgáltatásának korlátozásáról. A rendelet értelmében a követvetlen fogyasztó ezévi január 1-é

és december 31-e közötti időben az alább felsorolt textilárakból a vásárlási könyvhöz való bejegyzés mellett legfeljebb a következő mennyiséget szerezhethi be:

Férfi nő gyermek (2-14 év)

Felöltő vagy kabát (kivéve ballon-, vihar- és esőkabát)	1	1	1
Felsőruha gyapjúipari jellegű szövetből, pamut-, len- és kenderipari jellegű férfi felsőruházati anyagból	2	1	1
Felsőruha egyéb anyagból (műselyem stb.)	2	2	2
Védő munkaruha (overall, munkakötény)	2	2	1
Alsőruha (ing, nadrág, kombinó) a kötött-burkoló anyagok kivételével	2	2	2
Női harisnya műselyemből, műszálból vagy ezek keverékéből	9	—	—
Egyéb harisnya (zokni), a boka-fix kivételével	6	8	6

A fogyasztó ezek helyett a kész ruházati cikkek helyett megfelelő mennyiségben beszerezheti az ezek elkészítéséhez szükséges anyagokat is, a megjelölt mennyiségnél több kész ruházati cikket azonban az iparos a vevő ál-

tal hozott anyagból sem készíthet. Annak a fogyasztónak, aki valamely textiláruból a megszabott mennyiséget már beszerezte, ilyen textilárak kiszolgáltatni, illetve hozott anyagból készíteni nem szabad.

Szép eredménnyel gyűjtik a leventék a textil-hulladékokat

A falusi rongy-gyűjtés eredményei

A rongynapok tapasztalatai beigazolták az illetékes textiltellátási ténycsoport előtt, hogy a háztartásokban még mindig igen jelentős mennyiségű nem használt textilhulladék van, amely a háborús textiltellátás számára nélkülözhetetlen. A tapasztalatok alapján az egész országra kiterjedően átszervezték a rongygyűjtést, a munkába bevonták a leventéket.

akik gazdasági szervezetésük keretében gyűjtik az értékes hulladéktextilanyagot. A gyűjtésre kijelölt leventék a maguk falujában, városában rendszeres munkával évenként és fejenként 3 kiló rongyot szolgáltatnak be. Az új rendszert Erdélyben próbálták ki az illetékesek, ahol túlhaladták az eddigi módszer szerint rendezett rongynapok eredményeit.

A maros-tordamegyei Dextrád-széplakon, amelynek 800 lakosa van, a leventék 8 métermázsba értékes rongyot gyűjtöttek össze, ami azt jelenti, hogy a falu minden lakosa adott egy kiló rongyot.

Ilyen eredményt még a fővárosban sem sikerült elérni. Az erdélyi mintakörzet tapasztalatai alapján május 1-től kezdve a hó végéig az egész országban gyűjtik a leventék a tétről visszamaradt rongyokat.

Járásonként 50—50 darab zsákokat küldtek ki a gyűjtött rongy csomagolására és szállítására, de már az első napokban igen sok helyről pótlásokat kértek.

Június 6-ig nem ad felvilágosítást a Vöröskereszt-tudósító iroda

A Budapest, Szent István-körút 1. sz. alatti elhelyezett Vöröskereszt Tudósító Iroda felhívja a hadbavonultak hozzátartozóinak figyelmét, hogy a felgyülemlett munkákat feldolgozása miatt május 10-től június 6-ig sem az írásbeli, sem pedig a szóbeli érdeklődésekre tudósítást nem ad következőkép az ez idő

alatt beérkező kérdéseket válasz nélkül hagyja, a személyes érdeklődőket pedig nem fogadja.

Ettől függetlenül, a hősi halált haltak, eltűntek és hadifogságba jutottak hozzátartozói, úgy mint eddig, a beérkező veszteséghíredek után — tudakozás nélkül is — írásban azonnal értesíti.

Megállapítható-e előre Milyen lesz a nyár

A nyári évszak időjárását népies szabályok, megfigyelések és tudományos kutatások kísérelték meg előrejelezni. A következőkben ismertetjük az ellenőrzők és egyéb népies szabályokat, valamint az egyes nyári hónapokra és az egész nyárra vonatkozó hőmérsékleti és csapadékösszegyűjtéseket. Ezek alapján, megfigyelve az időjárást és egyéb adatokat, napi híreket, következtetni lehet rá, milyen lesz valószínűleg a júniusi, júliusi és nyári idő.

napfoltminimum évében a május és a június egyforma, a június és a július ellenlétes jellegű szokott lenni. Mind a két összefüggésnek 70% a valószínűség.

Általában a napfoltminimum esztendőjét csak egy évvel később lehet megadni. Valószínű azonban, hogy idén napfoltminimum lesz. Ha május—júniusban sok lesz a jéghegy, amiről a naplópok hírt szoktak adni, így biztosra vehetjük, hogy minimum évében vagyunk.

A júniusi csapadék jellegét Baur kutatásai alapján lehet előrejelezni. Kepleté kétszer vált be, különösen 1928-ban, amikor az igen száraz júliust pontosan bemondta. A jelzést megelőző havi, júniusi északnyugati alocsónyábj legnyomásból vezette le. Ha tehát északon a június esős, akkor nálunk száraz júliust várható és megfordítva, ha fent a június száraz, nálunk a július nedves lehet.

Az igen esős júliusok a Brückner-féle nedves időszak közepén szoktak előfordulni, ha az egyszerű mint napfoltminimum az. Így 1878-ban és 1913-ban. Tekintettel arra, hogy idén mind a két eset lehetsége megvan, lehetséges, hogy július időjárása rendkívül nedves-hűvös lesz. Ha tehát a június meleg lesz, sok jéghegyről jön hír és északon a legnyomás magas, vagyis derült-száraz az idő, akkor rendkívül esős július lehetséges.

A rendkívül meleg június az egész nyár melegét megszabja, vagyis ez esetben már sem a július, sem az augusztus nem lehet olyan hűvös, hogy a júniusi hőtöbbletet ellensúlyozza.

Großmayer szerint a márciusi és nyári hőfok ellentétben vannak egymással. Tehát pl. hűvös márciusra meleg nyár várható. Szereinte Nyugatmagyarországon a nyári csapadék a megelőző évi esőösszeggel ugyancsak ellentétben függ össze. Tehát nagyon csapadékos év után következő nyár száraz lehet. Ez különösen szélső esetekben vált be.

A 3-as huszárak emlékművének leleplezése Szegeden. Május 9-én leplezték le, fényes ünnepségen, vitéz nagybányai Horth Miklós kormányzó Ur képviselőjének jelenlétében Szegeden, az első világháború legendás „vörös ördögei”-nek, a 3-as huszáraknak emlékművét. A Főméltóság Urat vitéz nagybeceni Nagy Vilmos honvédelmi miniszter képviselte a magasztos ünnepségen.

Birodalmi napok az Országzászlónál. Az Erkeléys Országzászló Nagybizottság a budapesti Erkeléys Országzászlónál május és június hónap sorozatos „birodalmi napok”-at rendez. Az első „birodalmi nap”-on hatalmas ünneplő községek jelenlétében, az Erkeléys Országzászlónál leleplezték az Aradi Szövetség tagjai és menekültjei által felajánlott Országzászló-lobogót. Az ünnepség során nagy lelkesedéssel ünnepezték a Főméltóság Urat.

Népies nyárjelzések

Ellenőrzött népies szabályok

1. Amilyen idő lesz Szent Boldogasszony napján, olyan lesz hat hétig.

Ez a szabály öt esetben csak kétszer vált be.

2. Medárd-napi szabályok. Medárd-napján eső: nem jó aratás lesz, ha pedig nem esik, pihenő idő nincs. Ha Medárd-napján esik, 40 napig fog esni.

A Medárd-szabályt először 1926 előtt ellenőrizték és a megelőző 65 évben *szigorúan vére sötétm-rátt be*, 1914-ben eső Medárd után 26 napig esett, de ilyen esők mások is voltak. Más vélemény szerint a „medárdnapi fordulatot sem szabad szor szerint venni, sem az időváltozás kette, sem a 40 napi esőzést tekintetében”. Az utóbbi években, pl. 1940-ben június 8-án 5 mm eső volt s a következő 23 nap alatt 18-szor esett. A sok évtizedes tapasztalat szerint Medárd az év egyik legszárazabb napja. Am ha ekkor esik és pedig nagyobb eső van, akkor a tartós esős veszélye fennáll. Ez Cholnoky szerint monszunszertű jelenség, vagyis a tengeri levegő beáramlása az európai kontinensre.

3. Hogyha a május esős, a június száraz szokott lenni.

Ez csak kétszer vált be öt eset közül. Mindkét esetben a május nagyon esős volt. Tehát ez egy figyelmeztető szabály, az esetre, ha a május erősen csapadékos.

Nem ellenőrzött szabályok

4. Ha télen kevés hó, vagy eső esik, így nyáron is kevés esőre számíthatunk.

5. Ha februárban megdörödl az ég, nyáron sok évi háborúra számíthatunk.

6. Jó térség szokott lenni, ha György-napján (ápr. 24.) rozs- vagy búzakalász látható.

7. Ha esős Szent Háromság vasárnapja (jún. 20.), azon évben nem lesz szárazság.

8. Ha aratóskor az ökor bucskorkban jár, bő kukoricatermes várható.

9. Ha tavasszal sok volt a kőd, nyáron sok az eső.

10. Ha a rózsák korán nyílnak, kellemes, meleg nyár következik.

11. Ha Orbán-napja (máj. 25.) fénylik, sok és jó bor lesz.

12. Ha Szent Vid-napján (jún. 15.) eső esik, a tavaszi árnában, hiba lesz.

Tudományos nyárjelzések

A több mint százéves budapesti megfigyelések szerint

Május 26.—június 15. közt kell kiállítani A GAZDALAPOKAT ÉS GAZDAKÖNYVEKET

A közellátásügyi miniszter körrendeletet intézett a községi előjárásokhoz, amelyben részletes utasítást adott a termésbeszolgáltatással kapcsolatos gazdakönyvek és gazdalapok kiállítására.

A rendelkezés szerint

a gazdalajstromokat május 25-ig le kell zárni és a községi előjárások vagy polgármesterek kötelesek a gazdakönyvek és gazdalapok kiállítását május 26-án megkezdeni és június 15-ig befejezni.

A körrendelet szerint, ha a gazdálkodónak egy község határában több gazdasága van, ezekről csak egy gazdakönyvet és gazdalapot kell kiállítani még akkor is, ha azok önállóan vezetett gazdaságok. Ha viszont a gazdálkodónak több község vagy város határában van önállóan vezetett gazdasága, mindegyik önálló gazdaságról külön gazdakönyvet és gazdalapot kap. A gazdakönyvet és gazdalapot ugyanis kell kiállítani és azok adatainak egyeznie kell.

Mihelyt a nyilvántartó hatóságok bevezették a gazdalajstrom adatait a gazdakönyvekbe és gazdalapokra, a 100 holdnál kisebb területen gazdálkodókat közhírré tétel útján föl kell hívni a szóbeli bevallásra és a gazdakönyv átvételére.

A gazdakönyvben a háztartás elváltása alá eső személyek között nem vehető figyelembe az, aki két éves tényleges katonai szolgálatot teljesít, viszont az ideiglenes katonai szolgálatot teljesítőket be kell számítani. A főterményekkel bevett terület részletezésénél a gazdaság egész szántóterületét figyelembe kell venni, tehát a gazdasági alkalmazottak illetményföldjét és a részes művelésre kiadott szántóterületet is.

Az állatállomány nagyságánál megállapítja a rendelet, hogy a lovak összeírásánál minden lovat számba kell venni, ugyancsak a lovaknál kell felvezetni az öszvéreket és a szamarakat is.

A bivalyokat a szarvasmarhákhoz együtt kell kimutatni, a selejtmarhákat abban a csoportban, amelybe a kislejtezés előtt tartoztak. A sertésállománynál az összeírás csak a tenyészkacokra és az 1942/43. évszámú malacokra és süldőkre terjed ki. Tenyészkacokat, hízásra befogott, valamint kislejtezett öreg állatokat összeírni nem kell. Az anyajuhok között csak a tényleg tenyésztésre használt juhokat kell kimutatni. Kezdekére az összeírás nem terjed ki. A baromfiak közül az idei kelésű állományt figyelmen kívül kell hagyni.

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a törvényesen védett
RÁKOSHEGYI BAKTERIUMÓLÓ
nélkül. Kapható és megrendelhető csak
AULITZKY OTTÓ
Budapest, VII., Dohány-utca 31. I.sz. 2/a
Arak demyónnal ah Budapest.

5 | 10 | 15 liter
9.88 | 16.50 | 24.75

Teljesítés: májusban és júniusban. HÖVEY.

A gazdakönyvet és gazdalapot el kell látni a kijelölt tisztviselő aláírásával és a hivatalos pecséttel. Nem magyar anyanyelvű gazdálkodók számára német, román, rutén, szlovák, horvát,

szerb és vend nyelven külön tájékoztatók készülnek.

Végül a körrendelet a gazdakönyvek és gazdalapok kiállításával kapcsolatban felmerülő kiadásokról intézkedik.

A háztartási és háziipari tanfolyamokat a nyár folyamán kérelmezni kell

A család ellátása sohasem igényelt annyi ügyességet, hozzáértést és körültekintő gondosságot, mint most, a beszerzési nehézségek és korlátozások idején. Könnyű volt akkor változtatás érvényesítését, könnyű volt a háztartáshoz szükséges dolgokat készenlében tartani és a családtagokat ruházni, amikor minden hozzávaló korlátlan mennyiségben rendelkezésre állt, most azonban a háziasszony csak megfelelő tudással és leleménységgel láthatja el zökkenő nélkül a családtagokat.

Az új helyzet új tennivalókat jelent, itt tehát nem sopánkodni, hanem alkalmazkodni kell. Egy kis jóakarattal és áldozatkészséggel

minden asszony és leány megtanulhatja, hogy kevesebb zsírral, liszttel, kisebbre mért húsdaggal is izletes és tápláló ételeket lehet készíteni, hogy a műszállal kevert anyagok is tartósak, ha szakszerűen bánunk vele és hogy a legkisebb rongydarabot is ügyesen fel lehet használni a ruhafélék javításánál, átalakításánál.

A falu asszonyainak, leányainak akar a segítségére sietni a Falu-Gazdaszövetség női szakosztálya, amikor ingyenes tanfolyamokon módot nyújt nekik, hogy ismereteiket gyarapítsák és ügyességüket fejlesszék. Ősztől kezdve egészen a tavaszi hónapokig háztartási és háziipari tanfolyamokat rendez a falvakon, amelyeken szakképzett tanárnők, illetve oktatók vezetésével csupa olyan gyakorlati dolgot tanulhatnak meg a résztvevők, aminek igen nagy hasznát veszik, éppen a mai nehéz gazdasági viszonyok között.

A Falu-Gazdaszövetség Női Szakosztálya által előkészített háztartási tanfolyamok hathatóságosak vagy háromhónaposak. Megtanulják a ma rendelkezésre álló anyagok helyes és célszerű felhasználását, olesó, izletes és tápláló ételek készítését, gyümölcs- és zöldségfőzést, tojás- és zöldségfélék teltétartását, stb. A mosás, vasalás és foltosítás is a tanfolyam gyakorlati tanfolyamai között szerepel, aminek elsajjattatása rendkívül fontos a mai kevert fehérnemű- és ruhaanyagok kezelésénél. Ismereteket szereznek az ételek és a ruhaanyagok tisztításáról, a kertészet, csemetenyelvés, lakástisztartás elemeiről is, megtanulják a helyes idő- és anyagbeosztást, ami nélkül ma háztartást vezetni nem is lehet.

A háziipari tanfolyamokon főleg szabás-varrást, kézimunkát, szövés-fonást, kukoricahánes-ki-

készítést tanulhatnak a leányok, asszonyok. Azt hisszük, főlegesen hangsúlyozni, mit jelent ma az egy családnál, ha házilag font, saját szőtt anyagból tudják pótolni a testi fohérműt, ruhaféléket, ág- és asztalneműt, konyharuhát, zsákokat, stb. Nem kell külön bizonygatni, mennyit ér, ha a háziasszony a sajátmaga és a gyermekek régi ruháit maga át tudja alakítani, ki tudja javítani és megvarrja legalább azokat az egyszerű darabokat, amelyekre a családnak szüksége van. De rendkívül hasznos a kukoricahánes felhasználásának elsajjattatása is, mert a bevásárlókosarak, kézimunka- és uszonatászkák, valamint labtörők, üvegfontatok, papusok készítésével nemcsak saját szükségleteiket fedezhetik, hanem igen szép jövedelemre is tehetnek szert, akik ezeket hibátlanul elkészítik megtanulják.

A háziipari tanfolyamokat a Falu-Gazdaszövetség a nyári hónapokban készíti elő, hogy azok besztásáról időben gondoskodhassék. Arra kérjük azért a kötelekünkbe tartozó

80. jótékonycefé m. kir. állami sorsjáték.

Főnyeremény:
40.000 aranypengő.
29.360 nyeremény
420.000 pengő értékben.

Nyeremények:
20.000 ar. P
10.000 ar. P
2-szer 5.000 ar. P
4-szer 2.500 ar. P
6-szor 2.000 ar. P
33-szor 1.000 ar. P

és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind középbenzben fizetnek ki.

Húzás: június 8-án.

Sorsjegyárak:

Egész: ar. P 3.—. Fél: ar. P 1.50.
Kapható osztálysorsjegyfőúrusítónál és dohánytösdékben.

gazdaköröket, faluszövetségi főlokokat, valamint mindazon községeket és egyesületeket, amelyek az ősz-téli hónapokra háztartási vagy háziipari tanfolyamot öhajtanak; hogy ezirányú kérelmeket mielőbb juttassák el Szövetségünk Női Szakosztályához (Budapest V., Báthory-utca 24. szám.)

Kánya Terézia

LEGÚJABB

Churchill, Anglia miniszterelnöke Rooseveltnek, az Egyesült Államok elnökének meghívására, Washingtonba utazott.

Az új kataszteri osztályba való sorozást csak a jövő gazdasági évre lehet kérelmezni

Indokolatlan kérelemre indított kiigazítási eljárás költségeit a kérelmező viseli

Tekintettel arra, hogy az új termésbeszolgáltatási rend a besztalgáltatási kötelezettséget a kat. tisztajövedelem alapján állapítja meg valószerű, hogy számos gazda, akinél a kat. osztályozás következtében a besztalgáltatási kötelezettség túlságosan terhet fog jelenteni, meg fogja kísérelni a kat. osztályozás aránytalanságának hivataltból való kiigazítását.

Ezért közülük, hogy irányú kérelmet az illetékes pénzügyigazgatósághoz nyújthat be a föld tényleges birtokosa, akár egész birtokának, akár egyes földrészeknek új kat. osztályba való sorozása iránt. Sem a bérlő, sem a községi előjáróság vagy képviselőtestület nem terjeszthat elő ilyen kérelmet, hanem csupán a tényleges birtokos.

A kérvényben egyenként meg kell jelölni mindazoknak a földrészeknek kat. helyrajzi számát, minőségi osztályát és művelési ágát, amelyeknek új osztályba sorozását kérelmezi a földtulajdonos. A kérelmet alaposan meg kell indokolni és összehasonlításképpen utalni kell azokra a földrészekre, amelyekhez viszonyítva valaki saját földjének osztályo-

zását aránytalannak és igazságtalannak tartja.

A kérvényhez csatolni kell az illetékes mezőgazdasági kamara nyilatkozatát arra nézve, hogy a kiigazítási kért osztályozás aránytalanságát és igazságtalanságát a maga részéről kétségtelenül fennfögnak látja.

A kiigazítás iránt előterjesztett kérvények alapján a pénzügyigazgatóság helyszíni vizsgálatot tart, amelyről 8 nappal előbb értesíti a községi előjáróság útján az érdekelt kérvényező földbirtokost. Az év első felében beadott kérvényekre a pénzügyigazgatóság csak az év második felében a második félévben beadott kérvényekre pedig csak a következő év első felében kötele helyszíni vizsgálatot tartani, vagyis ezek szerint

a kat. tiszta jövedelem új megállapítását, illetve az új kat. osztályba való sorozást csak a jövő gazdasági évre vonatkozóan lehet kérni. Megjegyezzük még, hogy az új osztályba sorozási eljárás és a helyszíni vizsgálat költségeit abban az esetben, ha az eljárás során nem állapítanak meg legalább két osztálykülönbözöt, a kérelmező fél köteles fizetni,

egyébként a költségek a kincstárt terhelik.

„FIX” a duplapántos gumiöves sérvkötő duplapántos
Készíti: **WINKLER SÁNDOR** Budapest, VIII., Rákóczi-út 52.
Kérjen ismertetőt

GAZDAÉLET

A gabonamérés és mérőeszközök hitelesítése. A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki a gabona átadásánál és átvételénél használt mértekek és mérőeszközök hitelesítése és ellenőrzése tárgyában. A rendelet értelmében a gabonamérlegeket és súlyokat minden évben hitelesíteni kell. Ugyancsak minden évben kell hitelesíteni a gabona minőségének megállapítására szolgáló készülékek mérlegét és súlyát is. A készülékek mérőérvénye továbbra is minden negyedik évben esik időszaki hitelesítési kötelezettség alá.

KÖTELEZŐ ÓVINTÉZKEDESEK A KUKORICAMOLY ELLEN. A földművelésügyi minisztérium felhívja a gazdálkodókat, hogy a törvényes rendelkezések értelmében a kukoricamoly telelherványóknak írtása céljából a multévi termésből származó kukorica körjárt, esumáját, csutkjait és tuskóit, a megszártásra ellett csalamádét, círokiszakált május 15-ig fel kell használni vagy úgy kell elraktározni (elvermelni), hogy a kukoricamoly pilléje abból ki ne kerülhessen és az új kukoricavetést be ne fertőzze. Ezért kerítés, tetőfedés vagy oszékunyhók építésére is csak egy évnél régebbi kukoricaszárakat, círokkórt szabad felhasználni. E rendelkezések gondos végrehajtását ellenőrzik és ahol mulasztást észlelnek, a kiharási eljárást haladéktalanul megindítják.

Védjük meg kukoricavetéseinket a földibolha pusztítása ellen. A huzamosan tartó szárazság következtében a kukoricavetéseket földi bolha veszélyezteti. A termelői kukoricavetéseik megvédésére május 30-ig bármely kereskedőnél barnaszó-kátrányt szerkezhetnek be és pedig kat. holdanként 1,5 kg-ig a közséji előjárás, különösen indokolt esetben pedig 3 kg-ig a vármegyei gazdasági felügyelőség egyszerű tanúsítványra ellenében. A termelő az így beszerzett kátrány mennyiségét, illetve azt, hogy kitől vásárolta, postai levelezéslapon az ipari anyag-hivatal szengazdálkodási osztályához (Budapest II., Főutca

UJABB 10 VÁRMEGYÉBEN RENDELTEK EL A SERTÉSPÉSTIS ELLENI KÖTELEZŐ VÉDŐOLTÁST. Mint ismeretes, az elmúlt évben Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a sertéspéstit okozta veszteségek csökkentéséhez fűződő országos érdekre tekintettel elrendelte Abauj-Torna, Bereg, Csanád, Fejér és Marostorda vármegyei, továbbá Kassa, Marosvásárhely és Székeshely törvényhatósági jogú városok területén a sertéspéstit elleni kötelező védőoltást, s ennek során Bars, Hont, Csik, Csongrád, Esztergom, Heves, Kozlos, Nógrád, Szabolcs, Udvarhely és Ung vármegyeekben, továbbá Komárom és Ungvár törvényhatósági jogú városokban mindenütt végrehajtják a kötelező védőoltást. A szegénysorsú lakosság sertéseit mindenütt állami ingyenes oltóanyaggal fogják beoltani.

Előnyben részesülnek a hadigondozottak a silőépítés támogatása során. A földművelésügyi miniszter az 1943. évi silőakció során a 300 kat. holdnál nem nagyobb földterületen gazdálkodó hadirokkant, hadiözvegy és egyéb hadigondozott gazdákat előnyben részesíti. Az akcióban való részvételre jelentkező ilyen gazdákat a mezőgazdasági kamarák az ingyen adandó cement mennyiségén felül — azonban az 500 pengős keretén belül — a beton-silő kivételével a többi valamennyi silőtipusnál őrklömte-renként 2 pengővel több pénzsegélyben részesítik. Azt a körülményt, hogy a segélyezésre jogosult gazda hadigondozott, a községi előjáróság útján kell igazolni.

PÉTI NITROGÉN-MŰVEK R.T.

Budapest, V., Nádor-utca 21

Péti Mészsalétrom, Péti Só, Kénsavas ammóniák, Szénkéneg

Május 25-ig újra kell vetni az elpusztult cukorrépa-vetéseket

A hivatalos lap május 9-iki száma közölte a pénzügyminiszter rendeletét, amely az időjárás viszonyaitól függetlenül elpusztult cukorrépaültetvények utárvetést rendel el. A rendelet kimondja, hogy

az a gazdálkodó, aki a fennálló törvényes rendelkezések értelmében az 1943. évben cukorgyár vagy szeszgyár részére cukorrépat köteles termelni, abban az esetben, ha a cukorrépa akár elemi kár folytán, akár valamilyen más okból részben vagy egészen elpusztult, köteles 1943. május 25-ig a kötelezően előírt területet cukorrépa-maggal újból bevetni.

A cukorgyárak és szeszgyárak

viszont kötelesek a velük 1943. évre termelési szerződést kötött gazdálkodóknak az újból vetéshez szükséges cukorrépa-magot a cukorgyári vállalatok és cukorrépa-termelési édekképviseleti között az 1943. évre létrejött és a minisztérium által tudomásul vett édekképviseleti megállapodásban jelzett feltételek mellett rendelkezésre bocsátani.

A rendelet a továbbiakban kimondja, hogy mindaz, aki cukorrépa-magot 100 kilogrammot meghaladó mennyiségben tart birtokában, köteles három napon belül cukorrépa-mag-készletét, a fajcukor és a minőség feltüntetésével a pénzügyminiszternek bejelenteni.

NEM SZABAD FELETNII az éretlen gabonát!

A közellátási hivatal felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy

a be nem érett gabona takarmányozásra való felhasználásának tilalmazása tárgyában kiadott rendelet, amely szerint a be nem érett zöld búzát, rozst, kétszerest lekaszálni vagy bármely más módon a földtől elválasztani, vagy legeltetés útján takarmányozásra felhasználni nem szabad — ma is érvényben van.

Ugyancsak hatályban van a be nem érett zab takarmányozásra való felhasználásának tiltása

tárgyában kiadott minisztériumi rendelet is, amely szerint a be nem érett zöld zabot lekaszálni vagy bármely módon a földtől elválasztani és sem levagott állapotban, sem legeltetés útján takarmányozásra felhasználni nem szabad. Ez a tilalom nem terjed ki az olyan zabra, amelyet más növényvel együtt szalás takarmány céljára termesztettek. Fenti rendelkezésekben foglalt tilalom alól elemi kár esetén vagy ha a vetésnek szemtermelésre való meghagyása nem gazdaságos, a vármegyei gazdasági felügyelőség adhat felmentést.

Május 31-ig be kell nyújtani a hússertés-tenyészkoica igényléseket

A VASÁRNAP előző számában ismertettük az ezévi hússertés-tenyészkoica akcióra vonatkozó rendeletet. A földművelésügyi miniszter értesítette az állattenyésztési szervezeteket és gazdasági felügyelőseket, hogy

a népies irányú hússertésállomány minőségi színvonalának és termelőképességének emelése céljából a Hússertés-nyesztők Országos Egyesületének közreműködése mellett ezévi is nagyobb számú hússertés fajtaú tenyészkoicat kíván kedvezményesen áron kiosztani.

Az akció keretében a HOE által kiválasztott és megvásárolt törzskönyvelt koicákat osztanak ki a m. kir. gazdasági felügyelőségek, illetve Erdélyben a földművelésügyi minisztérium kolozsvári kirendeltsége útján espedig Abauj-Torna, Bács-Bodrog, Baranya, Bars-Hont, Békés, Csanád, Csongrád, Esztergom, Győr, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Komárom, Nógrád-Pozsony, Pest, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala és Zemplén vármegyeekben, a beregi és ungi közigazgatási kirendeltségek területén egyenként 20-200, míg Erdélyben 500, összesen 1500 koicat, illetve 4 hónapnál idősebb szülőkoicát.

Ilyen állatokat elsősorban 50 kat. holdnál kisebb szántóföldi művelés alatt álló területtel rendelkező hivatásos kisgazdák kaphatnak, személyenként egy-egy darabot az esetben, ha községenként legalább 15 tenyészkoicat igényelnek. Ennél nagyobb, legfeljebb azonban 50 kat. hold szántóföld területű gazdasággal rendelkező személyek is részesülhetnek a kedvezményes kiosztásban az esetben, ha a törvényhatóság területére megállapított keret a kisebb gazdák igénylése nem

merítette ki. Ilyen gazdák személyenként 3-4 tenyészkoicat igényelhetnek.

Az igényléseket az illetékes vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségekhez kell az érdekeltektől gazdáknak községenként közösen benyújtaniuk legkésőbb május 31-ig.

Az akcióra megvett koicákat a hivatalos válogortésáron felül mintegy 45-50%-os tenyészletárat fizetnek és a kiosztás során a minisztérium e vételárból 30%-ig terjedhető állami árkedvezményt vállal magára.

GAZDATUDOMÁNY

Kajszinbarackfák gutaitése

A kajszinbarackfák végzettségsége a gutaitás, mely úgy mutatkozik, hogy a fa lombosodásakor ki sem hajt, hanem rövidesen kiszárad, vagy úgy, hogy a kilombosodott fa hirtelen lankadni kezd, az egész lombhoz elhervad az egész fa, vagy legalább egy része elszárad.

A gutaitás okozói közül először a fagyot és a talajvizet kell említenünk. A kajszinbarack nagyon kényes a téli hideggekkel és a tavaszi erős hőingadozásokkal szemben. A téli fagyást könnyen veszedelmessé teheti, ha előtte hűvös, esős volt a nyár és az ősz. Ilyenkor hajtásai nem éredek be időre és a fagnak aldozatul esnek. Fagyás következtében a fa szöveteinek kisebb-nagyobb területe elhal, üszkösödik; itt képződik a mézga s ennek folyományaképpen az ágak vagy az egész fának gutaitésszerű elhalása.

Hogy a fagy hatására nem pusztul el a fa azonnal, hanem még tavasszal ki is zöldel, azt a szakértők úgy magyarázzák, hogy a fának a fagy által nem érintett szöveteiben még bizonyos tápanyag-mennyiség volt felhalmozva, de ez csak egy ideig elegendő a fának életben tartására.

A fagyhoz hasonlóan a talajnak túlságos víztartalma is okozhat gutaitást. Ezt a mult években az Alföldön sok helyen tapasztalhattuk; a barackfák a víz elhúzódása után csak hetekkel vagy hónapokkal később következt be — gutaitéses tünetek mellett.

A gutaitásnál fontos szerepet játszik még ama körülmény is, hogy milyen alanyra van ojtva. Szigorú telben a myrabolalananyra ojtottak közt sokkal gyakoribb a gutaités, mint a vadbarackfára vagy vörös szilvára ojtott faknál. Még jobb, ha a fák törzse vadbarack vagy vörösszilva és a nemesbarack így nem gyökerbe, hanem koronába van ojtva.

A fagyhatások és ezeknek következtében a gutaitések sokkal gyakoribbak a túlságosan kötött, nedves, mézben szegény, valamint általában a tápszegény talajok. Ez utóbbiak közé tartoznak a silány homokbukás területek. Hibás dolog tehát mélykivesés, nedves, talajvízes, sívár talaja illtetni barackfát, hol jól meggyökeresedni s erőteljesen fejlődni nem tud.

Elősködő gombák is elősegítik és okozói lehetnek a gutaitásnak. Ilyen gombabetegség a barackfák moníliaja és a levéllikásodást okozó Clasterosporiuma. Ezek a betegségek is helyi mezgazdasodást okozhatnak, mely súlyosabb esetekben átterjed a korona kiterjedtebb részére is.

Számos gutaitott fa szöveteiben a Verticillium albastrum nevű gombát is megtalálták. Ez a gomba nemesrak köztvetve, hanem közvetlenül egy magya is okozhatja a barackfák gutaitását.

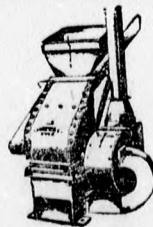
Zelenski „MÁTYÁS“-zuzó

LEGMODERNEBB EGYETEMES ÖRLŐ-SZÁRTÉPŐ- ÉS SILÓTÖLTŐ GÉPEK
Üzemközben eszerelhető szitákkal és metszőkészekkel Alacsony fordulatszám.

EGYEB GYÁRMANYAIK:

Teherautópótkocsik, kombinátorkerek, „Zelenski” Lo vas szecsk, öntözőkocsik, golyós-csapatgyas „Julian” acélkerékek, tengelyek, horgeszt szerkezetek, tűzfűcskendőtárgoncák, légoitalmi felszerelések

Gróf Zelenski Róbert Gépgyár Kft.
Pestszerter-Zéhet, Mikszáth-u. 18. Telefon: 147-212, 347-566

Újabb gazdakörök alakultak a Gesztesi mintajárásban

A Falu-Gazdászövetség vezetője a nehéz viszonyok ellenére is folytatja azt a szervezeti és gazdaköri szervező munkát, amelyet a Hangya Szövetkezeti Központtal karöltve a tatai és gesztesi mintajárásokban elindított. A Központ kiküldöttje az elmúlt napokban a gesztesi járás több községében vett részt gazdaköri alakuló üléseken, illetve értekezleteken.

Gazdaköri alakuló ülés Vérteskethelyen, Kisbéren és Ászáron

Május 8-án Vérteskethelyen volt alakuló közgyűlés. *Pusztai József* főjegyző lelkes beszédében üdvözölte a megjelenteket és Szövetségünk kiküldöttjét, *Kovács István* titkár. Utána a tisztikar megválasztása következett, amelyet egyhangúlag fogadott el a közgyűlés. Díszelnökök: *Gróf Eszterházy Móric*, elnökök: *Szakál Lajos*, alelnökök: *A. Balogh József, Paulovics Ferenc*; a választmány tagjai: *Takács András, id. Paulovics Lajos, Turi Ferenc, I. Csonka János, Márkus János, Paulovics Sándor, Balogh János, T. Balogh István, Szadai János, ifj. Selmecci István, Rémai József, Szabó József, Bozori Aladár, Bogнар Imre, Kolobics József, Jegyző: Molnár Béla, pénztárnok: Csonka Géza, ellenőr: I. Balogh István, háznagy: Gerhardt László, könyvtáros: Balogh Mihály, számvizsgáló bizottság elnöke: vitéz Csonka Sándor, tagok: Horváth Imre, Bogнар András.*

Ezután *Kovács János* titkár részletesen ismertette a Szövetség munkáját, amelyet kifejt a gazdatársadalom érdekében.

Vasárnap, május 9-én délelőtt 11 órakor Kisbéren alakította meg a gazdatársadalom a már rég óhajtott Gazdakört. *Pálmái József* főjegyző nyitotta meg a közgyűlést és meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. *Kovács János* titkár bevezetőül örömeinek adott kifejezést, hogy a gazdatársadalom megértette az idők szavát és felépti minden községben védővárat, hogy fajtánk és a falu oltalmazója és szószólója legyen. Majd *Morvai János* községi bíró felolvasta a megválasztandó tisztikar névsorát, amelyet egyhangúlag fogadott el a közgyűlés. Díszelnökök: *Dr. Somogyi Antal* plébános és *Pálmái József* főjegyző, elnökök: *Morvai József* községi bíró, alelnökök: *Morvai Mihály* t. bíró, a választmány tagjai: *Kiss István, Jánbor Lajos, Morvai Gyula, Domina István, Magyarosi László, Szár Bálint, Mustai Imre, Molnár József, Tóth Pál, Krizler Károly*; jegyző: *Jánbor Gyula*, pénztárnok: *Szestény Antal*, ellenőr: *Morvai Pál*, háznagy: *Z. Horváth János*, könyvtáros: *B. Katona Mihály*, számvizsgáló bizottság elnöke: *K. Katona Mihály*, tagok: *Baranya Mihály* és *Cs. Horváth István*.

Utána *Pálmái József* főjegyző ismertette azokat a gazdasági problémákat, amiket a gazdakör figyelembe kell venni a jövő gazdasági évben.

Ászár községben május 9-én délután volt a gazdaköri alakuló közgyűlés, melyen megjelent *Németh Pál* esperes-plébános, *Ku-*

Először május 7-én a „Császári Gazdakört”-t látogatta meg Kovács István titkár. A Gazdakör a Népház nagytermében értekezletet tartott, amelyen 60 gazdaköri tag jelent meg. Márkus Mihály elnök köszöntötte a tagokat és Szövetségünk kiküldöttjét, majd Kovács István, a Szövetség titkára ismertette azokat a teendőket, amelyeket az szem előtt kell tartani az eredményes gazdaköri munkánál.

rucz Gyula ref. lelkész és az egész gazdatársadalom.

Kerner Lajos főjegyző meleg szavakkal üdvözölte Szövetségünk vezetőjét és kiküldöttjét abból az alkalomból, hogy módot nyújt ahhoz, hogy Ászár községben megalakulhat a gazdakör. Ezután *Kovács István* titkár felhívta a gazdakör figyelmét arra, hogy

nagy szükség van a gazdatársadalom érdekeit képviselő szerv kiépítésére, mert csak az országos szervezet — a Falu-Gazdászövetség — segítségével alakulhat ki az egység, öntudatos, a mainál műveltebb és a szövetkezetekkel megerősített gazdatársadalom.

A gyümölcsösök megvédése éjszakai fagykárak ellen — elsötétítés alatt

Tavaszi fagykárak ellen tudvalevően a gyümölcsösökben füstöléssel, vagy erre a célra szerkesztett kokszkályhakkal szoktak védekezni. A légvédelmi elsötétítéssel kapcsolatban nehézségek merültek fel a védekezés végrehajtása körül, tekintettel arra, hogy a védekezés ideje az éjszakai és korajánali órákra esik. A Gyümölcstermelők Országos Egyesülete beadvánnyal fordult a honvédelmi miniszterhez, hogy ilyen esetekben az elsötétítési tilalmat fűgessze fel. A honvédelmi miniszter az Egyesület elütrjesztésére a gyümölcsösök fűtését és füstölését a következő feltételekkel engedélyezte:

1. Lakott területeken a koksztüzelésű kályhák az elsötéti-

A közgyűlés ezután egyhangúlag a következő tisztikart választotta meg: díszelnökök: *Németh Pál* esperes-plébános, *Kurucz Gyula* reform. lelkész, *Luczky Márton* urad. főintéző, elnökök: *Kovács István* községi bíró, alelnökök: *Somogyi Lajos, Kálmán László*, a választmány tagjai: *Elekes Miklós, ifj. Kálmán Mihály, Bácsi János, Kálmán József, Szabó Imre, S. Kovács Mihály, id. Kálmán János, id. Somogyi Mihály, Réz István (Elek fia), Kálmán István, id. Szabó József, Sallai Sándor*; jegyző: *Horváth Mihály*, pénztárnok: *id. Somogyi Ferenc*, ellenőr: *Elekes István*, háznagy: *id. Csonka János*, könyvtáros: *F. Zsefár Gyula*, számvizsgáló bizottság elnöke: *J. Horváth József*; tagok: *Rumi József, ifj. Somogyi Mihály (Tarsai-út).*

Örömmel számolunk be a gesztesi mintajárás gazdaköreinek megalakulásáról és értékes munkásságáról abban a reményben, hogy a gesztesi és tatai mintajárás gazdatársadalmának példamutatása az ország más vidékeinek gazdatársadalmát is arra buzdítja, hogy a Falu-Gazdászövetség táborához csatlakozva munkálja a nagy magyar egység kiépítését, amely egység előfeltétele annak, hogy Magyarország méltó helyet biztosíthasson magának a vajdó, megújuló Európában...

HAVALDA
GÉPSZIJÜZEM
BUDAPEST VI. MÁJUS 9. 21.

tek megelőzésére, illetve elhárítására is felkészüljenek.

A Tengely győzelmi hitét sugározta az a nagy beszéd is, amelyet *Mussolini* mondott Rómában, az abessiniai hadjárat évfordulóján, május 5-én.

Mussolini itt, a tömeg lelkes ünneplése közben, hangszültyözte, hogy a háború feltétel nélkül a tengely győzelmével fog végződni.

Megemlékezett a Duce a minden elaszt kinzó „afrikai belváros”-ról is; megalapította, hogy a *belenség meggnyitójának* egyetlen módja: a visszalérés és langyoslat, hogy vissza is fagyunk térni. Kifejtette a Duce, hogy

a ma parancsai: Tiszteletadás a harcokért iránt; megvétes azokkal szemben, akik kivonják magukat a harcok és golyó az árulónak, bármilyen ránguák legyenek is.

A Duce által fellángolt irányelvek kihirdetését nagy lelkesedéssel fogadta hallgatósága és egyetért velük minden keresztény, hazafiás érzesű európai ember.

Franco spanyol államfő Almeriában beszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy a *torrábbi sítusos áldozatok* elkerülése végett és főként arra való tekintettel, hogy a *Szovjet urárság* készen várja Európa muszáját, időszerű lenne, hogy a *hadakozó felek a béke gondolatának*. A nagyon is indokolt és a keresztény kultúra feltételeit sugallt felszólásra angol-szász válasznak tekintethetők azok a hírek, amelyek szerint

az angolok a Szovjet ellenőrzése alá kívánják helyezni Európát.

Német részről kijelentették, hogy

a mai viszonyok között nem lehet békeről beszélni, hiszen a katyni tömegsírok kapcsán megnyilvánult angol-szász álláspont is világossá teszi, hogy az angol-szászok a Szovjet ellenőrzése alá kívánják helyezni Európát.

A lengyel-szovjet ellentét dolgában különben lényeges esemény nem történt.

Bulgáriában ismételen kommunistá merényletek történtek. A tettesek kézrekerítése többnapos általános razziat tartottak a bolgár városokban.

Édesecirok

A m. kir. földművelésügyi minisztérium értesítette a Mezőgazdasági Kamarát, hogy a Mezőgazdasági Kísérletügyi Tanács április 14-iki ülésén foglalkozott az újabb erősen elterjedt és általában tévesen méznádnek nevezett cirokacsvény helyes elnevezésével és úgy határozott, hogy az *edescirok* elnevezést fogadja el, azonban mindenkor zárójelben utánaíve a botanikailag egyedül helyes „*Sumac*” nevet. Tehát a jövőben „edescirok” (*Sumac*) lesz a neve ennek az új ciroknövénynek.

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

Az afrikai hadszíntéren — sokkal későbbben, mint azt az angol-szász hatalmak szeretők volna — elérkezett a döntés: a *tengelyespatok kiűrtelték Tuniszt és Bizertát*.

esapatnak azonban a tiz. söt helyenkint húszszoros túlerővel szemben is, az utolsó től-tényig folytatják helytállásukat.

Az eseménynek — mint azt illeté-

kes helyen hangsúlyozták — egyáltalán nincs elvesztett esata” jelentősége. Azáltal ugyanis,

amíg Észak-Afrikában a *tengelyespatok* aránylag kicsiny haderejét az angol-szászok egész hadseregeit kötötték le és rengeteg hadianyagukat pusztították el, időt nyertek arra, hogy teljesen befejezzék a nyugateurópai védővonal megerősítési munkálatait és a Balkán felőli inváziós kísérle-

HIRÉK

Az ellenforradalmi megmozdulás 24. évfordulója. Május 7-én volt a 24. évfordulója annak, hogy Szegeden megindult a diadalmasa vált ellenforradalom. Az évfordulót Szeged városa a mai időkhöz méltóan ünnepelte meg... az ellenforradalmi megmozdulás 24. évfordulója. Május 7-én volt a 24. évfordulója annak, hogy Szegeden megindult a diadalmasa vált ellenforradalom. Az évfordulót Szeged városa a mai időkhöz méltóan ünnepelte meg... az ellenforradalmi megmozdulás 24. évfordulója. Május 7-én volt a 24. évfordulója annak, hogy Szegeden megindult a diadalmasa vált ellenforradalom. Az évfordulót Szeged városa a mai időkhöz méltóan ünnepelte meg...

Új érekek. XII. Pius pápa a Szmracsányi Lajos egri érsek halálával megüresedett egri érseki egyházmegye élére Czupik Gyula dr. veszprémi püspököt, a Zichy Gyula gróf halálával megüresedett kalocsa érseki székre pedig Grősz József dr. szombathelyi püspököt nevezte ki. Mindkét érsek nemcsak az Egyházak, de a magyar ügynek is lelkes harcosa.

Vitéz Bonceos Miklós a Kálvin Szövetség Világi elnöke. A Magyar Kálvin Szövetség vitéz Bonceos Miklós államtitkár választotta meg világi elnökévé. Vitéz Bonceos Miklós május 9-én tartotta ünnepi székfoglalóját, amelyen a református egyházi és társadalmi élet kiválóságai vettek részt.

Magyar képkiallítás Bécsben. Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke, május 9-én nyitotta meg Bécsben a Német-Magyar Társaság rendezésében bemutatásra kerülő „Jelenkori magyar festészet” című kiállítást. A kiállításról a bécsi sajtó nagy elismeréssel emlékezett meg.

Május 20-ig meghosszabbítják a Haditudósító Kiállítást. A pesti Vigadóban rendezett Haditudósító Kiállítást a nagy érdeklődésre való tekintettel 8 nappal meghosszabbítják. Eszerint a kiállítás május 20-án zárja kapit.

Meghalt 36. Rácz Laci, a cigányok királya. 36-ik Rácz Laci, a magyar muzsikuscigányok legendáshírű, koronázatlan királya, aki csodás vonójával bejárta az egész világot, és a századeleji uralkodók előtt játszott, szegényen, 84 éves korában meghalt.

Szerzői est. Szilfay József, akinek számos hangulatos versét közölte az évek során a Vasárnap, május utolsó vasárnapján a Terényi Levante Egyesület otthonában, a helyi műkedvelők közreműködésével szerzői estet rendez. Bizonyosak vagyunk benne, hogy a Vasárnap költőgárdájának kedves szandaválójai tagja szerzői estjén megérdemelt sikert fog elérni.

Mi vihető engedély nélkül a vasúton? A közönség nagy része tájékozatlan abban a tekintetben, hogy milyen élelmiszereket vihet engedély nélkül a vasúton. Tájékoztatásul közöljük, hogy lisztet, zsírt, tojást, libát, kacsat csak szállítási engedéllyel lehet vasúti csomagban vinni. A személyes szükséglettel meghaladó, vasúton vihető élelmiszerek a következők: engedély nélkül vihetünk egész kenyereket, továbbá egy darab pulykát, két darab tyúkot, vagy négy darab csirkét. A személyes szükségletnek megfelelő mennyiségű élelmiszer bármi lehet. A vasúti állomásokon ellenőrzik az utasok csomagjait és a nem szállítható élelmiszereket elkobozzák. Ha pedig lánctalpas vagy üzletszerű látásuta forog fenn, a büntetőeljárást is megindítják.

A „Basilica minor” kiváltságát kapta meg a legrégebb magyar templom. XII. Pius pápa elrendelte, hogy a pápounalmi főmonostor apátsági templomát a kisebb bazilika (Basilica minor) címére és rangjára emeljék. Így a magyar katolicizmus legősibb temploma, amelyen valamikor első szent királyunk átjártoskodott, elnyerte mindazokat a kiváltságokat, amelyek az úgynevezett kisebb bazilikák megilletik.

Megalakult a Biztosításiügyi Országos Gazdaválasztmány

A jégkár elleni biztosítás - nemzeti kötelesség

Az Országos Mezőgazdasági Kamará, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, továbbá a vidéki mezőgazdasági kamarák, valamint a Gazdák Biztosító Szövetkezete Biztosításiügyi Országos Gazdaválasztmányt alakítottak azzal a céllal, hogy rendszeresen negyedévenként tartandó üléseken megvitassák a magyar gazdatársadalom egyetemes érdeklődési kérdéseit, kialakítsák a helyes biztosításiügyi közvéleményt a magyar gazdatársadalom körében és tájékoztatást adjanak gyakorlati biztosítási ügyekben.

A Biztosításiügyi Országos Gazdaválasztmány április hóban tartotta első ülését báró Vay László m. kir. titkos tanácsos, a Gazdák Biztosító Szövetkezet ügyvezető elnökének elnökletével, székfoglaló érteklődés mellett. Az Országos Mezőgazdasági Kamara képviselőjében megjelent Kluen-Hederer Vilmos Károly gróf elnök, Halász Agoston dr. igazgató és báró Diószeghy Ottó dr. igazgatóhelyettes, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőjében pedig Mutschbacher Emil dr. ügyvezető igazgató vett részt az ülésen. Amilyen képviselttékké magukat a kirepíteli mezőgazdasági kamarák is. A Gazdák Biztosító Szövetkezete részéről jelen volt Marek Loránt m. kir. gazdasági főtanácsos, ügyvezető igazgató és vitéz Násfay Zoltán dr. igazgató.

A Biztosításiügyi Országos Gazdaválasztmány gazdatársadalmunkat érintő több fontos kérdést tárgyalt meg. Vitéz Násfay Zoltán dr. igazgató javaslatára

a jégkár elleni biztosítás minél nagyobb körökben való elterjedése érdekében felhívással fordul a gazdatársadalomhoz. Ez a jégkár elleni biztosításra vonatkozó felhívás rámutat arra, hogy a gazda sohasem lehet biztos abban, hogy földjét a jégverés elkerüli, a jég-

verést megelőzni, bekövetkezését elhárítani nem lehet. El lehet azonban kerülni a jégverés által okozott károsodás hátrányos anyagi következményeit a jégkárbiztosítás útján. A természet jégkár elleni biztosítása, ezáltal a természetes anyagi eredményének és folytonosságának megvédése nemcsak egyéni érdeke minden gazdának, hanem kötelessége is családjával és nemzetével szemben. A jégkár elleni biztosítás különösen kötelező ma, amikor az ország sorsa függ a természetes folytonosságától és eredményétől. Az altruista célokat szolgáló, kartelen kívül álló Gazdák Biztosító Szövetkezet a jégkárbiztosítási díj-felteleket és feltételeket évről-évre a gazdatársadalom hivatalos érdekképviseletével egyetértésben állapítja meg, ami által a biztosított gazdatársadalom érdekei a legmesszebbmenően figyelembe vétetnek.

Ugyanakkor elhatározta a Gazdaválasztmány, hogy felkéri a mezőgazdasági érdekképviseletet, tegyenek lépéseket a pénzügyminiszternek annak érdekében, hogy az évenként kiadtni szokott jövődélem-, vagyon- és kereseti adó kivétési körreoldethen

az épületek tűz-kárbiztosítási díja kifejezetten soroltassék fel a kezelési és fenntartási költségek címén levonható költségek sorában és hasonlóképpen a mezőgazdasági kárbiztosítási díjak is kifejezetten vetessék nek be a földbirtokból eredő nyers jövődélemből levonható költségek közé.

Foglalkozott a Gazdaválasztmány az időszerű biztosítási tanácsoknak és figyelmeztetéseknél a rádió útján való közléssel is, majd néhány egyéb, a mezőgazdasági társadalomra érintő, biztosítási kérdést letárgyalva, a nagyfolytonosság értekeltelet báró Vay László m. kir. titkos tanácsos zárószavai fejezték be.

A Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság felkéri az igen tisztelt közönséget, hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet megtartja, annak arát a postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával egyenlítse ki. Aki a sorsjegyet nem kívánja megtartani, sziveskedjék a mellékelt portoménvaló válaszboríték felhasználásával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az államsorsjáték jétékony célt szolgál, s aki a megtartani nem kívánt sorsjegyet nem küldi vissza, a jétékonyvélt károsítja meg. A sorsjegyek visszaküldése dítalban.

Mezőgazdasági gépkezelői tanfolyam Szegeden. A kecskeméti gazdakamara a földmívelésiügyi minisztérium támogatásával május 17-től június 7-ig Szegeden az állami felsőipariskolában mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendez. A tanfolyamra 18 évet betöltött egyéneket vesznek fel. Jelentkezni lehet a Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kamaránál (Kecskemét, Rákóczi-út 17.), vagy a szegedi állami felsőipariskolánál (Szeged, Kálvária-tér 5/b).

Az Országos Központi Hitelszövetkezet közgyűlése: Az Országos Központi Hitelszövetkezet május 25-én tartja ezévi közgyűlését a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

Vásárok jegyzéke

- Május 16. vasárnap. Abádszalók oák., Ihárosberény oák., kisebb áll. (se. jub) fel-a nélkül). Kunszentmárton oák., Szegvár ok. - Május 17. hétfő. Adand oák., Celledömlök oák., Csesztreg oák., (a május 16-i vásár kivételével át-helyezés). Gálosfa oák., Jászó oák., Katymár oák., Kibéd oák., Kunszentmárton oák., Németboly oák., Paks oák., Salgotarján o., Szegvár ok., Szolnok oák., Szőlősyörök oák., Tata-bánya ok., Tiszapalkonya oák., Vác oák., Vár oák. - Május 18. kedd. Húsz oák., Iván oák., Kaposmérő oák., Kúpd oák., Óriszentpéter oák., Regöly Salgotarján ok., Szombathely ok., Új-pest oák., Vár ok. - Május 19. szerda. Bajna oák., Csapod oák., Jászberény oák., Kassa hák., Körösladány oák., Muesi oák., Nagyborosnyó (Három-szék) oák., Okány oák., Somogy-szob oák., Szalkszentmárton oák., Zala-szentiván oák., Zalaszentlászó ok. - Május 20. este/törtők. Bajna oák., Bak ok., Drávafook oák., Kálmánosa oák., Kisbárapáti oák., Maroshevíz oák., Somogyvár oák., Szilágyosmölgy oá., Szolyva oák., Tét oák., Tornaszent-andrás oák., Újpetre ok., Ungváry há., Zánka oák. - Május 21., péntek. Csenger oák., Földélek oá., Monorfalva oák., Torajka oák. - Május 22., szombat. Földélek oák., Igal oák., Székelykál ok.

Rendelet a fűzfakéreg kitermelésének és forgalmának szabályozásáról

Az iparügyi miniszter legújabb rendelete szerint

az 1942 szeptember elsejétől 1943 június 30-áig kitermelt fűzfának 4 cm-nél vastagabb átmérőjű részéről a birtokos köteles a kértet lehátolni, még pedig a rendelet hatálybalépése előtt kitermelt fűzfáról 1943 május 25-éig, az ezután kitermelt fűzfáról pedig 1943 július 15-éig.

A rendelet kéreghátolási kötelezettség alól menteségeket is ad; így például a tíz évesnél öregebb

fűzfa törzsére, arra a birtokosra, akinek a rundelet hatálybalépése napján a szóbantörög fűzfáról négy ürmétert meg nem haladó mennyiség van a birtokában stb. Azok, akiknek a háttolási kötelezettség alá eső fűzfából négy ürmetérnél több van birtokukban, illetőleg, akik 1943 június 30-áig az említett fűzfából négy ürmetérnél többet termelnek ki, kötelesek a Magyar Bőrnari Nyersanyagbeszerző és Előszót Részvénytársasághoz a rendelet szerint bejelentés adni.

A lehátolt fűzfakérteket a rundeletben meghatározott háttolási állat az említett részvénytársaságnak kell vételre felajánlani.

RÁDIO

- Hétfőn, május 17-én. 12.10 órák: Rendeletörök. 14 órák: Szalonos. 15 órák: Katonazene. 15.45 órák: Előadás. 16 órák: Rádiózenekar. 17 órák: Közéletiasúgi előadásorok. 17.20 órák: Hangleztelek. 18 órák: „Kostolányi anthológiá”. 18.35 órák: „Magyar néta zongoraszámok. 19 órák: „Bihari néta”. 20 órák: Kozmetika. 20.30 órák: „Színházi színház”. 22.10 órák: Magyar nóttk. 23 órák: Tánccene.
- Keddén, május 18-án. 12.10 órák: Melles Béla-zenekar. 14 órák: Tánccene. 15 órák: Mandolinzenekar. 15.30 órák: Gyermekdélután. 16 órák: Kézvetítés. 17 órák: Magyar nóttk. 17.40 órák: Előadás. 18 órák: Magyar művészek a Városkeresztű”. 20.10 órák: Előadás. 20.20 órák: Hangleztelek. 22.10 órák: Katonazene. 23 órák: Zenekari művek.
- Szerdán, május 19-én. 12.10 órák: Postaszene. 14 órák: Tánccene. 15 órák: Cigányzene. 15.40 órák: Előadás. 16 órák: Fúvószenekar. 17 órák: Szórakoztató zene. 17.45 órák: Csevegés. 18 órák: Fővendéglátás. 19 órák: „Szék István emléke”. 20 órák: „Zéngó századok”. 20.40 órák: Hangleztelek. 22.10 órák: Operetársuletelek.
- Csütörtökön, május 20-án. 12.10 órák: Rádiózenekar. 14 órák: Szalon-zene. 15 órák: Beszélkár zenekar. 16 órák: Közvetítési előadás. 17 órák: Magyar nóttk. 17.35 órák: A Földmívelésiügyi Minisztérium rádióelőadása. 18 órák: Német film és tanczene. 19 órák: „Szívnyám”. Szimf., hatom felvonásban. 22.10 órák: Zenekar művek. 23 órák: Magyar nóttk.
- Pénteken, május 21-én. 12.10 órák: Szalonzene. 14 órák: Cigány-zene. 15 órák: Rádiózenekar. 15.40 órák: Előadás. 16 órák: Cimbalomzámok. 17 órák: Rádiózenekar. 17.50 órák: Sportközvetítések. 18 órák: Német hallgatók. 18.20 órák: Magyar népmuzsika. 19 órák: A Filarmoniai Társaság hangversenye. 20.45 órák: Versék. 21 órák: Tánczámok. 22.10 órák: Magyar nóttk. 23 órák: Filmzene.
- Szombaton, május 22-én. 12.10 órák: Szalonzene. 14 órák: Tánczámok. 15 órák: Operettszuletelek. 15.45 órák: Előadás. 16 órák: Zongoraszmok. 17 órák: Tánccene. 17.30 órák: Csevegés. 17.40 órák: „Mindenbél mindenki”. 19 órák: A Filarmoniai Társaság hangversenye. 20.45 órák: Versék. 21 órák: Tánczámok. 22.10 órák: Magyar nóttk. 23 órák: Filmzene.

7.30 órák: Fehász, Szozat, Reggeli zene. 8.15 órák: Ilyrek. 8.30 órák: Oszinte beszéd. 9 órák: Rádiózenekar. 10 órák: Egyházi ének és szentesbéd. 11 órák: Evangélikus istentisztelet. 12.15 órák: Levante felőla. 13 órák: Beszélkár zenekar. 14 órák: Miniszterletelek. 15 órák: A Földmívelésiügyi Minisztérium rádió-előadása. 15.45 órák: Hangleztelek. 17 órák: Cigányzenekar. 17.30 órák: Elbeszélés. 17.45 órák: Konnyví zene. 18.10 órák: „Boldogasszony anyánk”. 19 órák: Magyar nóttk. 19.30 órák: Hangleztelek a vasárnap sportról. 19.40 órák: „Emléksék meg?” Zéni műtszrszám. 20.30 órák: Csevegés. 20.40 órák: Fúvószenekar. 22.10 órák: Szalonzene. 23 órák: Tanczene.

MEZŐGAZDASÁGI ELŐADÁSOK

BUDAPEST I.: CSÜTÖRTÖKÖN. V. 20-án 17.35 órák: BALOGH BALINT: „Méhészeti időszerű tanácsadó”. - VASÁRNAP. V. 23-án 15 órák: VITEZ OTTÓ ERNŐ: „A vegyes öl és létesítésének jelentősége”.

BUDAPEST II.: KEDDEN,

V. 18-án 18.50 órák: „Mezőgazdasági félóra”. - SZOMBATON, V. 22-én 19 órák: „Mezőgazdasági félóra”.

KIADOTLALJADONOS:

„PALU” MAGYAR GAZDA ES FÖLDMIVES SZÖVETSÉG

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

MAYER EMIL

SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY